

برنامه‌ریزی استراتژیک احداث پارک گردشگری در شهرهای ساحلی (مطالعه موردی: شهر بوشهر)

جواد دیوانداری^۱، زهرا قلندری^{۲*}

۱- استادیار دانشکده معماری و هنر دانشگاه کاشان، j.divandari@kashanu.ac.ir

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری دانشگاه کاشان، ghalandarizahra@gmail.com

چکیده

سواحل یکی از مهمترین جاذبه‌های گردشگری هستند که امروزه تعداد بسیاری از گردشگران را به سوی خود جلب می‌کنند. خلیج فارس از مناطق پربازده ایران برای جذب گردشگر است که به واسطه وجود آثار تاریخی و جاذبه‌های متعدد سیاحتی، اهمیت این مکان به عنوان منطقه‌ای گردشگری روز به روز در حال افزایش است. این درحالیست که امکانات گردشگری موجود قادر به تأمین نیازهای رو به افزایش گردشگران نیست. هدف این پژوهش، بررسی مزیت‌ها و محدودیت‌های توسعه گردشگری ساحلی شهر بوشهر به عنوان نمونه موردی و انتخاب استراتژی مناسب جهت توسعه صنعت گردشگری منطقه است. در این پژوهش با استفاده از مدل برنامه‌ریزی SWOT، عوامل تاثیرگذار درونی و بیرونی مورد تدقیق قرار می‌گیرد که در منطقه مورد مطالعه در قالب زمینه‌های محیطی-طبیعی، اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی، زیرساختی-رفاهی و سازمانی-ساختاری تبیین گردیده است. همچنین پس از دستیابی به راهبردهای اولیه، جهت اولویت‌بندی و تعیین میزان اثرگذاری هر یک از راهبردها، پرسشنامه‌ای تدوین گردید و وزن‌دهی سوالات صورت پذیرفت. نهایتاً پس از تحلیل محتوای داده‌ها، اولویت‌بندی شاخصه‌های موثر در توسعه گردشگری بوشهر پیشنهاد شده است. نتایج حاصله نشان می‌دهد که محدوده مورد نظر، از قابلیت توسعه گردشگری بالایی برخوردار بوده و در عین حال فرصت‌های بهینه‌ای جهت بهره‌گیری و رسیدن به کمال مطلوب را داراست. از این رو برای رسیدن به هدف جذب گردشگر بیشتر، کیفیت‌های محیطی و خدمات شهری برای نواحی ساحلی و همچنین فراهم‌سازی امکانات و تاسیسات زیربنایی برای سواحل شهر بوشهر می‌بایست مورد توجه قرار گیرد تا منجر به ایجاد انگیزه برای اقامت بیشتر و مراجعه مجدد گردد.

واژه‌های کلیدی: برنامه‌ریزی استراتژیک، گردشگری، گردشگری ساحلی، شهر بوشهر، مدل SWOT

۱- مقدمه

«صنعت گردشگری یکی از عرصه‌های نو و زمینه‌های جدید مورد مطالعه علوم مختلف بوده و امروزه از جهات گوناگونی مورد توجه و عنایت کشورها واقع شده است» [۱، ص ۲]. «به علت ویژگی‌های منحصر به فرد گردشگری، این صنعت از سوی دانشمندان و صاحب‌نظران به صادرات پنهان و صنعت بدون دود شهرت یافته است» [۲، ص ۹۸]. «در حال حاضر صنعت گردشگری جایگاه خاصی در اقتصاد کشورها پیدا کرده و نقش فعال و مؤثری در ارتقاء ساختار اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بخصوص در کشورهای رو به توسعه ایفا می‌کند» [۳، ص ۵۲]. «ایجاد اشتغال، ارزآوری، تعادل منطقه‌ای، کمک به صلح جهانی، کمک به سرمایه‌گذاری در حوزه میراث فرهنگی، بهسازی محیط، کمک به بهسازی زیستگاه‌های حیات وحش، توسعه نواحی روستایی دارای جاذبه‌های گردشگری و جلوگیری از برون کوچی جمعیت و مانند آن، از جمله مزایای این صنعت بوده است» [۴، ص ۹۲].

اقیانوس‌ها، دریاها، دریاچه‌ها و سواحل، از مهمترین جاذبه‌های گردشگری به حساب می‌آیند [۵، ص ۳۰]. به طوریکه بر اساس آمار و ارقام سازمان جهانی گردشگری، بیشترین مسافران جهان مربوط به بخش گردشگری ساحلی است. نوارهای